

1 Իրավական դաշտ

Հիմնական գործունեություն

«Ֆիդես Հիփոթեքային Ընկերություն» ՈՒՎԿ ՓԲԸ («Ընկերություն») հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն և վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել 2009թ. օգոստոսի 4-ին: Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Նաիրի Չարյան փող. 17ա:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը վարկերի տրամադրումն է: Ընկերության գործունեությունը կանոնակարգվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից («ՀՀ ԿԲ»): 2015թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Ընկերության աշխատակիցների թիվը կազմում էր 12 (2014թ.՝ 12):

Բաժնետերերը

Ընկերության 100% բաժնետերն է «Արցախ Ներդրումային Հիմնադրամ»-ը: Իր ֆինանսավորումն Ընկերությունը ստանում է Բաժնետերից: Արդյունքում, Ընկերությունը տնտեսապես կախման մեջ է Բաժնետիրոջից: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 19-ում:

Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանում տեղի են ունեցել քաղաքական և տնտեսական փոփոխություններ, որոնք ազդեցություն են ունեցել և կշարունակեն ազդեցություն ունենալ այս միջավայրում գործող ձեռնարկությունների գործունեության վրա: Հետևաբար, Հայաստանի գործարար միջավայրում ծավալած գործունեությանը հատուկ են ռիսկեր, որոնք բնորոշ չեն այլ շուկաներին: Ի լրումն, կապիտալի և վարկային շուկաներում վերջերս դիտվող ճգնաժամը ավելի է բարձրացրել տնտեսական անորոշության մակարդակը գործարար միջավայրում: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության ֆինանսական վիճակի և գործառնությունների վրա գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքը

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն:

Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»): Ղեկավարությունը որպես Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթ է սահմանել դրամը, քանի որ վերջինս արտացոլում է Ընկերության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար դրամը հանդիսանում է նաև ներկայացման արժույթ:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացմանը, ինչպես նաև պայմանական պարտավորությունների և ակտիվների բացահայտմանը վերաբերող մի շարք գնահատումներ և ենթադրություններ: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Մասնավորապես, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ գնահատման և կարևոր դատողությունների հետ կապված զգալի անորոշությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 10-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր»:

3 Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություններ

Ստորև նշված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները հետևողականորեն կիրառվել են ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում:

Եկամտի և ծախսի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտերը կհոսեն Կազմակերպություն, և ստացված եկամուտը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Կազմակերպությունից, և ծախսը հնարվոր է արժանահավատորեն չափել:

Տոկոսային եկամուտը և ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում հաշվեգրման եղանակով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վարկի տրամադրման ու սպասարկման ծախսերը, ինչպես նաև այլ ծախսերը, որոնք համարվում են վարկի ընդհանուր եկամտաբերության անբաժանելի մասը, գործարքի հետ կապված ծախսումների հետ միասին հանդիսանում են հետաձգված ծախսեր և ամորտիզացվում են որպես տոկոսային եկամուտ ֆինանսական գործիքի գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ վարձավճարները, կոմիսիոն վճարները և այլ եկամուտ և ծախս հոդվածները ճանաչվում են շահույթ կամ վնասում, երբ համապատասխան ծառայությունը մատուցվում է :

Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով գործարքները փոխարկվում են Ընկերության համապատասխան ֆունկցիոնալ արժույթի՝ գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի՝ այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթի փոխարկումից օգուտը կամ վնասը

Ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթի ամորտիզացված արժեքի՝ ճշգրտված ժամանակաշրջանի ընթացքում արդյունավետ տոկոսի և վճարումների գծով, և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված արտարժույթի ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունն է: Իրական արժեքով չափված, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այն օրվա դրությամբ, երբ որոշվել է իրական արժեքը: Փոխարկման հետևանքով առաջացած արտարժութային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն տարբերությունների, որոնք առաջանում են վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների փոխարկումից, որոնք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական եկամտի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա շահութահարկի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ցանկացած ճշգրտում:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են օգտագործելով հաշվեկշռային պարտավորության մեթոդը՝ հիմք ընդունելով ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակով օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունները: Ժամանակավոր տարբերություններ չեն ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման համար այնպիսի գործարքներում, որոնք ոչ հաշվապահական ոչ հարկվող շահույթի վրա ազդեցություն չունեն: Հետաձգված հարկերի գումարը հիմնված է ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքի իրացման կամ մարման ակնկալվող եղանակ վրա՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ հարկային օգուտը կիրացվի:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Ընկերությունը ներառում է դրամական միջոցները, թղթակից բանկերում պահվող ընթացիկ հաշիվները և ավանդները, որոնք ավանդային պայմանագրերը ժամկետից շուտ լուծելու դեպքում ավանդը և այդ պահի դրությամբ հաշվարկված տոկոսները բանկի կողմից հաշվեգրվում են ընկերության հաշվարկային հաշվին՝ առանց որևէ կորուստ կրելու, «Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ» հոդվածում:

Ֆինանսական գործիքներ

Դասակարգում

Ֆինանսական գործիքները՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով այն ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական պարտավորություններն են, որոնք.

- ձեռք են բերվել կամ ստանձնվել են հիմնականում կարճ ժամանակամիջոցում վաճառելու կամ հետգնելու նպատակով,
- միասին կառավարվող ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մի մաս է, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի պատկերի վերաբերյալ,
- ածանցյալ գործիքներ են (բացառությամբ այնպիսի ածանցյալ գործիքների, որոնք նախատեսված և արդյունավետ հեջավորման գործիքներ են),
- սկզբնական ճանաչման ժամանակ նախատեսվել են որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ընկերությունը կարող է նախատեսել ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթ կամ վնասի միջոցով, երբ կամ.

- ակտիվները կամ պարտավորությունները կառավարվում և գնահատվում են իրական արժեքի հիմունքով,
- նախատեսումը վերացնում կամ էապես նվազեցնում է հաշվառման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ
- ակտիվը կամ պարտավորությունը ներառում է պարունակվող ածանցյալ գործիք, որը նշանակալիորեն ձևափոփոխում է դրամական միջոցների հոսքերը, որոնք այլապես կպահանջվեին պայմանագրի շրջանակներում:

Վաճառքի համար պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները ստացման ենթակա զուտ գումարում (դրական իրական արժեք), ինչպես նաև ձեռքբերված օպցիոնները գրանցվում են որպես ակտիվներ: Վաճառքի համար պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները վճարման ենթակա զուտ գումարում (բացասական իրական արժեք), ինչպես նաև դուրս գրված օպցիոնները գրանցվում են որպես պարտավորություններ:

Փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց Ընկերությունը.

- մտադիր է անմիջապես կամ մոտ ապագայում վաճառել,
- սկզբնական ճանաչման ժամանակ նախատեսել է որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- սկզբնական ճանաչման ժամանակ նախատեսել է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- կարող է չփոխհատուցել ըստ էության ողջ իր սկզբնական ներդրումը այլ պատճառով, քան պարտքային դիրքի վատթարացումը:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով և ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք Ընկերությունը հստակ մտադրված է և ի վիճակի է պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, բացառությամբ՝

- նրանց, որոնց կազմակերպությունը սկզբնական ճանաչման ժամանակ նախատեսում է որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- նրանց, որոնց կազմակերպությունը նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի,
- նրանց, որոնք բավարարում են փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ գործիք հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք կազմակերպության կողմից նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ որոնք դասակարգված չեն որպես փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, կամ ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ղեկավարությունը որոշում է ֆինանսական գործիքների համապատասխան դասակարգումը սկզբնական ճանաչման պահին: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները և ֆինանսական գործիքները, որոնք սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսվել են որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթ կամ վնասի միջոցով, չեն վերադասակարգվում «չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով» կատեգորիայից: Ֆինանսական ակտիվը, որը կբավարարեր փոխառության և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել «չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով» կամ «վաճառքի համար մատչելի» կատեգորիայից, եթե կազմակերպությունը մտադրված է և ի վիճակի է այդ ֆինանսական ակտիվը պահել տեսանելի ապագայում կամ մինչև մարումը: Այլ ֆինանսական գործիքները կարող են վերադասակարգվել «չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով» կատեգորիայից եզակի դեպքից առաջացող հազվագյուտ հանգամանքներում, որ անսովոր է և գրեթե անհավանական, որ կրկնվի կարճ ժամանակամիջոցում:

Ճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների բոլոր կանոնավոր կերպով գնումները հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ:

Չափում

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնական ճանաչման պահին չափվում է իր իրական արժեքով՝ գումարած՝ այն դեպքում, երբ դա ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, գործարքի հետ կապված այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները, ներառյալ ակտիվ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները, պետք է չափվեն իրենց իրական արժեքներով՝ առանց կատարելու որևէ նվազեցում գործարքի հետ կապված այն ծախսումների գծով, որոնք Ընկերությունը կարող է կրել վաճառքի կամ այլ ձևով օտարման ժամանակ, բացառությամբ՝

- փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի, որոնք պետք է չափվեն ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, որոնք պետք է չափվեն ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,

- բաժնային գործիքների մեջ ներդրումներ, որոնք գործող շուկայում չունեն գնանշված շուկայական գին, և որոնց իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն չափվել, որոնք պետք է չափվեն սկզբնական արժեքով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ նրանց, որոնք նախատեսված են որպես իրական արժեքով չափվող՝ շահույթ կամ վնասի միջոցով, և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք առաջանում են, երբ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի որակվում որպես ապաճանաչման ենթակա, պետք է չափվեն ամորտիզացված արժեքով: Ամորտիզացված արժեքը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Պարզևավանդները և զեղչերը, ներառյալ՝ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ներառվում են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են՝ հիմնվելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վրա: Երբ դիտարկելի շուկայից ստացված տվյալների հիման վրա կատարած գնահատումը ցույց է տալիս ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի օգուտ կամ վնաս, ապա օգուտը կամ վնասը անմիջապես պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Երբ սկզբնական օգուտը կամ վնասն ամբողջությամբ հիմնված չէ դիտարկելի շուկայի տվյալների վրա, այն պետք է հետաձգվի և ճանաչվի ակտիվի կամ պարտավորության ծառայության ընթացքում համապատասխան հիմունքով, կամ, երբ գները դառնում են դիտարկելի, կամ ակտիվի կամ պարտավորության օտարման պահին:

Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի լավագույն վկայությունը գործող շուկայի գնանշված շուկայական գներն են առանց գործարքի հետ կապված ծախսումների նվազեցման: Եթե գնանշված շուկայական գները առկա չեն, ապա իրական արժեքը որոշվում է՝ առավելագույնս օգտագործելով շուկայական տվյալները: Գնահատման տեխնիկաները ներառում են շուկայում վերջերս կատարված իրագեկ, պատրաստական «անկախ կողմերի միջև գործարքների» օգտագործումը, համեմատաբար համանման գործիքների ընթացիկ շուկայական գները, զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի վերլուծությունը և օպցիոնների գնահատման մոդելները և գործիքը գնորոշելու համար շուկայի մասնակիցների կողմից սովորաբար կիրառվող այլ տեխնիկաներ:

Երբ կիրառվում են զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի տեխնիկաներ, գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերը հիմնվում են դեկավարության լավագույն գնահատականի վրա, և զեղչված դրույքը համարվում է շուկայական դրույքը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ այն գործիքի համար, որն ունի համանման պայմաններ: Երբ կիրառվում են գնորոշման մոդելներ, տվյալները հիմնվում են շուկայական ցուցանիշների վրա՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Այն անանցյալ գործիքների իրական արժեքը, որոնք արժեթղթերի շուկայում չեն շրջանառվում, գնահատվում է այն գումարով, որն Ընկերությունը կստանար կամ կվճարեր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պայմանագիրը դադարեցնելու համար՝ հաշվի առնելով ընթացիկ շուկայի պայմանները և գործընկերների ընթացիկ վարկունակությունը և սեփական պարտքային ռիսկը:

Օգուտներ և վնասներ հետագա չափման գծով

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչվի հետևյալ կերպ.

- որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով դասակարգված ֆինանսական գործիքի գծով օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում,
- որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ակտիվի գծով օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչվի սեփական կապիտալում որպես այլ համապարփակ ֆինանսական

եկամուտ, բացառությամբ արժեզրկումից կորուստների և արտարժույթի փոխարժեքից առաջացած օգուտների կամ վնասների, քանի դեռ այդ ակտիվը ապահանջված չէ: Այդ ժամանակ, նախկինում սեփական կապիտալում ճանաչված կուտակված օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ակտիվի գծով տոկոսը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես վաստակած՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դեպքում օգուտը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը ապահանջվում է կամ արժեզրկվում, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի միջոցով:

Ապահանջում

Ֆինանսական ակտիվն ապահանջվում է, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ, երբ Ընկերությունը փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Փոխանցման ընթացքում առաջացած կամ պահպանված ցանկացած իրավունքներ և պարտականություններ ճանաչվում են առանձին՝ որպես ակտիվներ կամ պարտավորություններ: Ֆինանսական պարտավորությունը ապահանջվում է, երբ այն մարվում է:

Ընկերությունը նաև ապահանջում է որոշ ակտիվներ, երբ այն դուրս է գրում չհավաքագրվող համարվող ակտիվներին պատկանող մնացորդները:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները պետք է հաշվանցվեն, և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում պետք է ներկայացվի զուտ գումարը այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը տվյալ պահին ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կա՛մ հաշվարկը (մարումը) իրականացնել զուտ հիմունքով, կա՛մ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

Արժեզրկում

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը («Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»): Ընկերությունը կանոնավոր կերպով վերանայում է վարկերը և դեբիտորական պարտքերն արժեզրկումը գնահատելու նպատակով: Վարկը կամ դեբիտորական պարտքն արժեզրկված է, և կրվում են արժեզրկումից կորուստներ, միայն և միայն այն դեպքում, երբ գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն որպես մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք՝ տեղի ունեցած վարկի կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական ճանաչումից հետո («կորստի դեպք»), և այդ կորստի դեպքը (կամ դեպքերը) այնպիսի ազդեցություն ունեն տվյալ վարկի կամ դեբիտորական պարտքի ապագա գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի վրա, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի պայմանների խախտումները վարկառուի կողմից, վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերակազմավորում, որն Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի ակտիվ շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի նվազումը կամ ակտիվների խմբին

վերաբերող այլ դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների փոփոխությունը:

Ընկերությունը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն այն առանձին վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն: Եթե Ընկերությունը եզրակացնում է, որ առանձին գնահատված վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա այն ներառում է այդ վարկը պարտքային ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերի և դեբիտորական պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում կամ շարունակվում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես վարկի կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխիքներից և գրավից ստացվելիք գումարների, ներկա արժեքի միջև տարբերություն՝ գեղչված այդ վարկի կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և պատմական կորստի փորձը, որոնց գծով ճշգրտումներ են կատարվել ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող դիտարկելի տեղեկատվության հիման վրա, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Որոշ դեպքերում վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկման կորստի գումարը գնահատելու համար պահանջվող դիտարկելի տվյալները կարող են սահմանափակ լինել կամ այլևս ամբողջությամբ չհամապատասխանել ներկա հանգամանքներին: Սա կարող է լինել այն դեպքում, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարություններ ունի և Ընկերության տրամադրության տակ կան քիչ տվյալներ համանման վարկառուների մասին: Այս դեպքերում արժեզրկումից կորստի գումարն Ընկերությունը գնահատում է՝ ելնելով փորձի վրա հիմնված իր դատողությունից:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից բոլոր կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալորեն կապել արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Երբ վարկը չհավաքագրվող է, այն դուրս է գրվում վարկի արժեզրկման գծով համապատասխան պահուստի հաշվին: Ընկերությունը դուրս է գրում վարկի մնացորդը (ինչպես նաև վարկի կորուստների գծով ցանկացած համապատասխան պահուստ), երբ ղեկավարությունը որոշում է, որ վարկերն անհավաքագրելի են և, երբ վարկը հավաքագրելու բոլոր անհրաժեշտ գործողություններն արդեն սպառված են:

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են չգնանշվող բաժնային գործիքներ, որոնք ներառվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվներում, որոնք չեն հաշվառվում իրական արժեքով, քանի որ դրա իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել: Եթե կա անկողմնակալ վկայություն, որ նման ներդրումներն արժեզրկված են, ապա արժեզրկումից կորստի գումարը չափվում է որպես ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և համանման ֆինանսական ակտիվի համար ընթացիկ շուկայական հատույցադրույթով գեղջված ապագա գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն:

Այսպիսի ներդրումների հետ կապված արժեզրկումից բոլոր կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և չպետք է հակադարձվեն:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված արժեզրկումից կորուստը փոխանցելով շահույթ կամ վնաս՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում: Կուտակված արժեզրկումից կորուստը, որը վերադասակարգվում է՝ դուրս բերվելով այլ համապարփակ եկամտից և ներառվելով շահույթում կամ վնասում, ձեռքբերման արժեքի՝ հանած հիմնական գումարի ցանկացած մարում և ամորտիզացիա, և ընթացիկ իրական արժեքի՝ հանած նախկինում այդ ֆինանսական ակտիվի գծով շահույթում կամ վնասում ճանաչված ցանկացած արժեզրկումից կորուստ, միջև տարբերությունն է: Ժամանակային արժեքին վերագրվող արժեզրկման դրույթների փոփոխություններն արտացոլվում են որպես տոկոսային եկամտի բաղադրիչ:

Վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքում ներդրման իրական արժեքի՝ իր սկզբնական արժեքից նշանակալի կամ տևական նվազումը նույնպես հանդիսանում է արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիքի իրական արժեքն աճում է և այդ աճը կարելի է անկողմնակալ ձևով կապել մի դեպքի հետ, որը տեղի է ունեցել արժեզրկումը շահույթում կամ վնասում ճանաչելուց հետո, ապա արժեզրկումից կորուստը պետք է հակադարձվի՝ հակադարձման գումարը ճանաչելով շահույթում կամ վնասում: Այնուհանդերձ, վաճառքի համար մատչելի արժեզրկված բաժնային գործիքի իրական արժեքի ցանկացած հետագա վերականգնում պետք է ճանաչվի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացի հետաձգված հարկերից, վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսերի և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղջվում են իրենց ներկա արժեքի՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղջման այն դրույթը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից

կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ցածր է այն հաշվեկշռային արժեքից, որը որոշված կլիներ, առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

Հիմնական միջոցներ

Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայություն ունեցող կարևոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

Վարձակալված ակտիվներ

Այն վարձակալությունը, որի դեպքում Ընկերությանն են փոխանցվում ակտիվի սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, հանդիսանում է ֆինանսական վարձակալություն: Ֆինանսական վարձակալությամբ ձեռք բերված հիմնական միջոցները ներկայացված են իրական արժեքից և վարձակալության սկզբում վարձակալության նվազագույն վճարների ներկա արժեքից նվազագույնով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են՝

- Համակարգչային սարքավորումներ	5 տարի
- Տնտեսական գույք	7 տարի
- Փոխադրամիջոցներ	5 տարի

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ընկերության կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները ներկայացված են ձեռք բերման արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիան հաշվարկվում է՝ կիրառելով գծային մեթոդը վերջիններիս օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: 2014 և 2013 թթ. օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են՝

- Համակարգչային ծրագրեր

10 տարի

Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Ընկերությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունը էական է, պահուստները որոշվում են՝ զեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում, պարտականությանը բնորոշ ռիսկերը:

Վերականգնվողման գծով պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը հաստատել է վերականգնվողման մանրամասն ֆորմալ պլանը, և վերականգնվողմանը կամ սկսվել է կամ հրապարակայնորեն հայտարարվել է: Ապագա գործառնական ծախսումների գծով պահուստ չի ճանաչվում:

Վարկային պարտավորվածություններ

Բնականոն գործունեության ընթացքում, Ընկերությունը ստանձնում է վարկային պարտավորվածություններ, որոնք ներառում են չօգտագործված վարկային գծեր (վարկ տալու պարտավորվածություն), ակրեդիտիվներ և երաշխիքներ, ինչպես նաև վարկային ապահովագրության այլ ձևեր:

Ֆինանսական երաշխիքներն իրենցից ներկայացնում են Ընկերության կողմից որոշակի վճարումների կատարումը պարտավորեցնող պայմանագրեր, որոնք կփոխհատուցեն երաշխիքի սեփականատիրոջ այն վնասները, որոնք նա կկրեր, եթե առանձին պարտատերն ի վիճակի չլիներ կատարել վճարումները պարտքային գործիքի պայմաններով նախատեսված ժամկետներում:

Ֆինանսական երաշխիքի գծով պարտավորությունն ի սկզբանե ճանաչվում է իրական արժեքով, հանած գործարքի հետ կապված ծախսումները, և հետագայում չափվում է երկու մեծություններից առավելագույնով՝ ի սկզբանե ճանաչված գումարը՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան կամ երաշխիքի գծով կորուստների պահուստը: Ֆինանսական երաշխիքների և վարկային այլ պարտավորվածությունների գծով կորուստների պահուստներ ճանաչվում են, երբ գոյություն ունի վնաս կրելու հավանականություն, և այդ վնասը հնարավոր է արժանահավատորել չափել:

Ֆինանսական երաշխիքի գծով պարտավորությունները և այլ վարկային պարտավորվածության գծով պահուստները ներառվում են այլ պարտավորություններում:

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրվող լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ հանած բոլոր հարկային հետևանքները:

Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Ընկերության կարողությունը կարգավորվում է ՀՀ օրենսդրության պահանջներով: Սովորական բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում հայտարարվելու ժամանակաշրջանում:

4 Տոկոսային եկամուտ և ծախս

	01.07.2015- 30.09.2015 Հազար դրամ	01.07.2014- 30.09.2014 Հազար դրամ	01.01.2015- 30.09.2015 Հազար դրամ	01.01.2014- 30.09.2014 Հազար դրամ
Տոկոսային եկամուտ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	62.005	59.202	189.616	172.820
Ավանդներ	900	2.959	900	10.713
Ընթացիկ հաշիվներ	260	69	310	289
	63.165	62.230	190.826	183.822

	01.07.2015- 30.09.2015 Հազար դրամ	01.07.2014- 30.09.2014 Հազար դրամ	01.01.2015- 30.09.2015 Հազար դրամ	01.01.2014- 30.09.2014 Հազար դրամ
Տոկոսային ծախս				
Փոխառություններ ֆինանսական հաստատություններից	(17.976)	(23.148)	(68.369)	(69.069)
Փոխառություններ շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից	(5.578)	(81)	(6.553)	(11.432)
	(23.554)	(23.229)	(74.922)	(80.501)

5 Արժեզրկումից կորուստ

	01.07.2015- 30.09.2015 Հազար դրամ	01.07.2014- 30.09.2014 Հազար դրամ	01.01.2015- 30.09.2015 Հազար դրամ	01.01.2014- 30.09.2014 Հազար դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(9.909)	(296)	(45.893)	(888)
	(9.909)	(296)	(45.893)	(888)

6 Աշխատակիցների գծով ծախսեր

	01.07.2015- 30.09.2015 Հազար դրամ	01.07.2014- 30.09.2014 Հազար դրամ	01.01.2015- 30.09.2015 Հազար դրամ	01.01.2014- 30.09.2014 Հազար դրամ
Աշխատակիցների փոխհատուցումներ	(12.817)	(10.448)	(35.841)	(28.148)
	(12.817)	(10.448)	(35.841)	(28.148)

7 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	01.07.2015- 30.09.2015 Հազար դրամ	01.07.2014- 30.09.2014 Հազար դրամ	01.01.2015- 30.09.2015 Հազար դրամ	01.01.2014- 30.09.2014 Հազար դրամ
Վերանորոգում և սպասարկում	(1.845)	(1.481)	(4,594)	(4.048)
Հեռահաղորդակցություն և տեղեկատվական ծառայություններ	(645)	(639)	(1.833)	(1.746)

	01.07.2015- 30.09.2015 Հազար դրամ	01.07.2014- 30.09.2014 Հազար դրամ	01.01.2015- 30.09.2015 Հազար դրամ	01.01.2014- 30.09.2014 Հազար դրամ
Մասնագիտական ծառայություններ	(540)	(540)	(1.620)	(1.620)
Հարկեր, բացի շահութահարկից	(952)	(889)	(1.868)	(1.715)
Ներկայացուցչական ծախսեր	(124)	(103)	(254)	(804)
Գործուղման ծախսեր	(228)	(338)	(964)	(714)
Վարձակալության գծով ծախսեր	(240)	(240)	(720)	(720)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(712)	(646)	(2.135)	(1.938)
Գրասենյակային ծախսեր	(245)	(187)	(488)	(285)
Այլ	(397)	(430)	(1.528)	(1.355)
	(5.928)	(5.493)	(16.004)	(14.945)

8 Շահութահարկի գծով ծախս

	2014 Հազար դրամ
Ընթացիկ հարկային ծախս	
Ընթացիկ տարի	13.757
	13.757
Հետաձգված հարկային ծախս	
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(83)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	13.674

Ընթացիկ հարկի գծով կիրառվող հարկի դրույքը 20% է: Հետաձգված հարկերի գծով կիրառվող հարկի դրույքը կազմում է 20%:

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում.

	2014 Հազար դրամ	%
Շահույթը նախքան հարկումը	108.115	
Շահութահարկը՝ կիրառվող հարկային դրույքով	13.674	20.0%
Չնվազեցվող ծախսեր		
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	13.674	20.0%

Հետաձգված հարկային ակտիվ և պարտավորություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին պատրաստման նպատակով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակով օգտագործվող արժեքների ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվել են սույն ֆինանսական հաշվետվություններում:

Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն՝ վերը ներկայացված հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գործողության ժամկետը սահմանափակ չէ:

2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում ժամանակավոր տարբերությունների շարժը ներկայացված է հետևյալ կերպ.

2014	Մնացորդն առ 1 հունվարի 2014	Ճանաչվել է շահույթում կամ վնասում	Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2014
Հազար դրամ			
Դրամական միջոցներ և դրամական միջոցների համարժեքներ	47	13	60
Բանկերում տեղաբաշխված ավանդներ	402	(322)	80
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,040	349	2.389
Այլ պարտավորություններ	(468)	(123)	(591)
	2.021	(83)	1.938

9 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	30.09.2015 Հազար դրամ	31.12.2014 Հազար դրամ
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ-ընթացիկ հաշիվներ	22.882	30.200
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ-ավանդներ	-	40.028
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22,882	70.228

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցների կենտրոնացում

2015 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ, Ընկերությունն ուներ երեք բանկ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երեք բանկ), որի մնացորդը գերազանցում է բանկերում տեղաբաշխված միջոցների ընդհանուր գումարի 10 %: Այս մնացորդի ընդհանուր արժեքը 2015 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ կազմում է 21.081 հազար դրամ (2014թ.՝ է 26.658 հազար դրամ):

10 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	30.09.2015 Հազար դրամ	31.12.2014 Հազար դրամ
Վարկեր իրավաբանական անձանց		
Վարկեր շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններին	596.619	1.194.650
Ընդամենը վարկեր իրավաբանական անձանց	596.619	1.194.650
Վարկեր ֆիզիկական անձանց		
Հիփոթեքային վարկեր	1.348.166	1.060.226
Ընդամենը վարկեր ֆիզիկական անձանց	1.348.166	1.060.226
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	1.944.785	2.254.876
Արժեզրկման պահուստ	(64.209)	(18.316)
Հաճախորդներին տրված գուտ վարկեր	1.880.576	2.236.560

2015թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի հետևյալն է.

	Վարկեր	Վարկեր	Ընդամենը
	իրավաբանական անձանց	ֆիզիկական անձանց	
	Հազար դրամ	Հազար դրամ	Հազար դրամ
Մնացորդը տարեսկզբին	-	18.316	18.316
Արժեզրկման պահուստ	-	45.893	45.983
Մնացորդը տարեվերջին	-	64.209	64.209

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի հետևյալն է.

	Վարկեր	Վարկեր	Ընդամենը
	իրավաբանական անձանց	ֆիզիկական անձանց	
	Հազար դրամ	Հազար դրամ	Հազար դրամ
Մնացորդը տարեսկզբին	-	9.444	9.444
Արժեզրկման պահուստ	-	8.872	8.872
Մնացորդը տարեվերջին	-	18.316	18.316

Հաճախորդներին տրված վարկերի որակը

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակի վերաբերյալ 2015թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ.

	Համախառն վարկեր Հազար դրամ	Արժեզրկման	Ջուտ վարկեր Հազար դրամ	Արժեզրկման
		պահուստ Հազար դրամ		պահուստ/համախառն վարկեր %
Վարկեր իրավաբանական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	614.860	183	614.677	0.02
Ընդամենը վարկեր իրավաբանական անձանց	614.860	183	614.677	0.02
Վարկեր ֆիզիկական անձանց				
Հիփոթեքային վարկեր	1.290.607	45.499	1.245.108	3.50
Բիզնես վարկեր	21.002	211	20.791	1.00
Ընդամենը վարկեր ֆիզիկական անձանց	1.311.609	45.710	1.265.899	3.50
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	1.926.469	45.893	1.880.576	2.38

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակի վերաբերյալ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	Համախառն վարկեր Հազար դրամ	Արժեզրկման	Ջուտ վարկեր Հազար դրամ	Արժեզրկման
		պահուստ Հազար դրամ		պահուստ/համախառն վարկեր %
Վարկեր իրավաբանական անձանց				
- ոչ ժամկետանց	1.194.650	-	1.194.650	0.0
Ընդամենը վարկեր իրավաբանական անձանց	1.194.650	-	1.194.650	0.0

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Զուտ վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ/համախառն վարկեր
	Հազար դրամ	Հազար դրամ	Հազար դրամ	%
Վարկեր ֆիզիկական անձանց				
Հիփոթեքային վարկեր	1.060.226	18.316	1.041.910	1.02
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	1.060.226	18.316	1.041.910	1.02
Ընդամենը վարկեր ֆիզիկական անձանց	1.060.226	18.316	1.041.910	1.02
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	2.254.876	18.316	2.236.560	0.81

Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառված հիմնական ենթադրություններ և դատողություններ

Վարկի արժեզրկումն առաջանում է վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունքում, որոնք ազդեցություն ունեն վարկի հետ կապված դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա և կարող են արժանահավատորեն գնահատվել: Առանց արժեզրկման անհատական հայտանիշի վարկերը չունեն արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն, որը կարող է ուղղակիորեն վերագրվել նրանց:

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման անկողմնակալ հայտանիշները ներառում են հետևյալը.

- վարկային պայմանագրով նախատեսված վճարումների ուշացումները,
- փոխառուի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- գործարար միջավայրի վատթարացումը, փոխառուների շուկաներում անբարենպաստ փոփոխությունները:

Ընկերությունը վերանայել է հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելը և չի հայտնաբերել արժեզրկման հայտանիշ ունեցող անհատապես նշանակալի վարկեր 2015թ.սեպտեմբերի 30-ի և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ընկերությունը գնահատել է ֆիզիկական անձանց տրված այն վարկերի արժեզրկումը, որոնց գծով արժեզրկման հայտանիշներ չեն հայտնաբերվել՝ հիմնվելով իր և համանման ընկերությունների հիփոթեքային վարկերի գծով պատմական կորստի վերլուծության վրա:

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի խմբային հիմունքով արժեզրկման պահուստը որոշելիս ղեկավարությունը առաջնորդվել է ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված պահուստավորման հայտանիշներով, (2014: 1.02%):

Գրավի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 2015 թվականի սեպտեմբերի 30-ի և 2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի վերլուծությունը գուտ գումարով՝ ըստ գրավի տեսակների.

	30.09.2015 Հազար դրամ	Վարկային պորտֆելի %	31.12.2014 Հազար դրամ	Վարկային պորտֆելի %
Երաշխավորություն	596.619	31.7	1.194.650	53.4
Անշարժ գույք	1.283.957	68.3	1.041.910	46.6
	1.880.576	100.0	2.236.560	100.0

Աղյուսակում ներկայացված գումարները իրենցից ներկայացնում են վարկերի հաշվեկշռային արժեքը և կարող են չհամընկնել գրավի իրական արժեքի հետ:

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերն ապահովված են Ֆինանսների նախարարության կողմից տրամադրված երաշխավորությամբ: Հիփոթեքային վարկերն ապահովված են համապատասխան բնակարանային անշարժ գույքով:

Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2015թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ մեկ փոխառու (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ փոխառու), որի մնացորդը գերազանցում էր հաճախորդներին տրված ընդհանուր վարկերի 10%-ը: Այս մնացորդի ընդհանուր արժեքը 2015թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ կազմում էր 596. 619 հազար դրամ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1.194.650 հազար դրամ):

Վարկերի ժամկետայնություն

Ընկերության վարկային պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 15-ում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկային պորտֆելը կազմող վարկերի՝ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

11 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Համակարգչային սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Համակարգչային ծրագրեր	Փոխադրամիջոցներ	Շենքեր	Ընդամենը
Հազար դրամ						
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2015	8.037	3.405	5,040	7.500	170.199	194.181
Ավելացումներ	7.560	17.983	-	-	35.753	28.468
Օտարումներ	-	-	-	-	-	-
Մնացորդն առ 30 սեպտեմբերի 2015	15.597	21.388	5,040	7.500	205.952	255.477
Մաշվածություն և արժեզրկումից կորուստներ						
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2015	3.345	2.445	2.576	1.625	-	9.991
Մաշվածության/ամորտիզացիայի ծախս	400	216	395	1.125	-	2.136
Օտարումներ	-	-	-	-	-	-
Մնացորդն առ 30 սեպտեմբերի 2015	3.745	2.661	2.971	2.750	-	12.127
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 30 սեպտեմբերի 2015	11.852.	18.727	2.069	4.750	205.952	243.350

	Համակարգչային սարքավորումներ	Տնտեսական գույք	Համակարգչային ծրագրեր	Փոխադրամ իջոցներ	Շենքեր	Ընդամենը
Հազար դրամ						
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2014	4.144	3.318	5.040	7.500	-	20.002
Ավելացումներ	3.894	87	-	-	170.199	174.180
Օտարումներ	-	-	-	-	-	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2014	8.038	3.405	5.040	7.500	170.199	194.182
Մաշվածություն և արժեզրկումից կորուստներ						
Մնացորդն առ 1 հունվարի 2014	3.050	2.154	2.049	125	--	7.378
Մաշվածության/ամորտիզացիայի ծախս	295	291	527	1.500	-	2.613
Օտարումներ	-	-	-	-	-	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2014	3.345	2.445	2.576	1.625	-	9.991
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 31 դեկտեմբերի 2014	4.693	960	2.464	5.875	170.199	184.191

12 Փոխառություններ

	30.09.2015 Հազար դրամ	31.12.2014 Հազար դրամ
Փոխառություններ ֆինանսական հաստատություններից	592.442	1.192.753
Փոխառություններ շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններից	246.874	-
	839.316	1.192.753

Ֆինանսական հաստատությունից փոխառությունը ունի 9% էֆեկտիվ տոկոսադրույք, որի վերջնական մարման ժամկետը 2016 թ. մարտն է և մարումները սկսվել են 2015 թ. ապրիլից: Տոկոսները և մայր գումարները մարվում են ամսական սկզբունքով:

13 Այլ պարտավորություններ

	30.09.2015 Հազար դրամ	31.12.2014 Հազար դրամ
Վարկի տոկոսի կանխավճարներ	400	564
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարներից	1.900	1.137
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցներից	2.005	1.871
	4.305	3.572

14 Բաժնետիրական կապիտալ

Թողարկված կապիտալ

2015թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 114800 սովորական բաժնետոմսից: Յուրաքանչյուր բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 10 հազար դրամ: Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս - մեկ ձայն սկզբունքով:

Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են Ընկերության առավելագույն չբաշխված շահույթով, որը որոշվում է ՀՀ օրենսդրության պահանջներով:

15 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է վարկավորման ոլորտի համար և Ընկերության գործառնությունների կարևոր տարր է: Ընկերության հիմնական ռիսկերը կապված են շուկայական ռիսկի հետ, որը ներառում է տոկոսադրույքի և արտարժույթի ռիսկերը, ինչպես նաև վարկային ու իրացվելիության ռիսկերը:

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմաններ և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմաններին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և

Տոկոսադրույքի ռիսկը կառավարվում է հիմնականում տոկոսադրույքի տարբերության մոնիտորինգի միջոցով: Տոկոսադրույքի տարբերության դիրքերի ամփոփումը հիմնական ֆինանսական գործիքների գծով հետևյալն է.

*«Ֆիդես Հիփոթեքային Ընկերություն» ՈւՎԿ ՓԲԸ
2015թ. հունվարի 01-ից սեպտեմբերի 30-ն ընկած ժամանակաշրջանի համար
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ*

	Մինչև 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հաշվեկշռային արժեք
Հազար դրամ						
30 սեպտեմբերի 2015						
Ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22.882	-	-	-	-	22.882
Տեղաբաշխված ավանդներ	-	-	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	335.441	331.107	65.334	323.643	825.051	1.880.576
Ընդամենը ակտիվներ	358.323	331.107	65.334	323.643	825.051	1.903.458
Պարտավորություններ						
Փոխառություններ	297.238	542.078	-	-	-	839.316
Ընդամենը պարտավորություններ	297.238	542.078	-	-	-	839.316
Զուտ դիրք	61.085	(210.971)	65.334	323.643	825.051	1.064.142

	Մինչև 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հաշվեկշռային արժեք
Հազար դրամ						
31 դեկտեմբեր 2014						
Ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30.200	-	-	-	-	30.200
Տեղաբաշխված ավանդներ	40.028	-	-	-	-	40.028
Հաճախորդներին տրված վարկեր	41.099	306.628	614.669	776.222	497.942	2.236.560
Ընդամենը ակտիվներ	111.327	306.628	614.669	776.222	497.942	2.306.788
Պարտավորություններ						
Փոխառություններ	5.270	296.856	593.712	296.915	-	1.192.753
Ընդամենը պարտավորություններ	5.270	296.856	593.712	296.915	-	1.192.753
Զուտ դիրք	106.057	9.772	20.957	479.307	497.942	1.114.035

Միջին տոկոսադրույք

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2015թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի միջին եկամտաբերությունը:

	30.09.2015		31.12.2014	
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսաբեր ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ – <i>նոստրո հաշիվներ</i>	1.01%	0.00%	1.01%	0.00%

*«Ֆիրես Հիփոթեքային Ընկերություն» ՈւՎԿ ՓԲԸ
2015թ. հունվարի 01-ից սեպտեմբերի 30-ն ընկած ժամանակաշրջանի համար
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ*

	30.09.2015		31.12.2014	
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ-ավանդներ	9.00%	-	9.00%	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14.00%	10.00%	14.00%	10.00%
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
Փոխառություններ	10.0%	9.00%	8.30%	9.00%

Արտարժույթի ռիսկ

Ընկերությունը ունի ԱՄՆ դոլարով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ: Արտարժույթի ռիսկն արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2015թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	18.977	3.905	22.882
Հաճախորդներին տրված վարկեր	978.516	902.060	1.880.576
Ընդամենը ակտիվներ	997.493	905.965	1.903.458
Պարտավորություններ			
Փոխառություններ	246.874	592.442	839.316
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1.900	-	1.900
Ընդամենը պարտավորություններ	248.774	592.442	841.216
Զուտ դիրքն առ 30 սեպտեմբերի 2015թ.	748.719	313.523	1.062.242

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	24.114	6.086	30.200
Բանկերում տեղաբաշխված ավանդներ	40.028	-	40.028
Հաճախորդներին տրված վարկեր	779.150	1.457.410	2.236.560
Ընդամենը ակտիվներ	843.292	1.463.496	2.306.788
Պարտավորություններ			
Փոխառություններ	-	1.192.753	1.192.753
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	1.137	-	1.137
Ընդամենը պարտավորություններ	1.137	1.192.753	1.193.890
Զուտ դիրքն առ 31 դեկտեմբերի 2014թ.	842.155	270.743	1.112.898

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Ընկերության նկատմամբ: Ընկերությունը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը կառավարելու համար: Ընկերության վարկային քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Ընկերության խորհրդի կողմից:

Ընկերությունը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերազնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը:

Վարկային ռիսկի առավելագույն մակարդակը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվների գծով առավելագույն ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին հետևյալն է.

	30.09.2015	31.12.2014
	Հազար դրամ	Հազար դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22.882	30.200
Բանկերում տեղաբաշխված ավանդներ	-	40.028
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1.880.576	2.236.560
Ընդամենը առավելագույն ենթարկվածություն	1.903.458	2.306.788

Հաճախորդներին տրամադրված վարկերի գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացման վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 10-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր»:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ՝ պարտավորվածությունները մարելու համար միջոցներ հայթայթելիս: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը որոշիչ է իրացվելիության կառավարման համար: Չափազանց անսովոր է ֆինանսական հաստատությունների լրիվ համապատասխանությունը, որը պայմանավորված է իրականացվող գործարքների ժամկետային անորոշություններով և տարաբնույթությամբ: Դա հնարավորություն է տալիս բարձրացել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Ընկերության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել անհրաժեշտ միջոցներ՝ մարելու համար դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները, երբ դրանք դառնում են վճարման ենթակա:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է դրամական միջոցների չզեղչված հոսքերի տեղաբաշխումն Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունների գծով՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակում ներկայացված արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է դրամական միջոցների պայմանագրային չզեղչված հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների գծով:

Ժամկետայնության վերլուծությունը ֆինանսական պարտավորությունների գծով 2015թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ հետևյալն է.

*«Ֆիրես Հիփոթեքային Ընկերություն» ՈւՎԿ ՓԲԸ
2015թ. հունվարի 01-ից սեպտեմբերի 30-ն ընկած ժամանակաշրջանի համար
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ*

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3 –ից 6 ամիս	6 –ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտա- հոսքի ընդհ. համա խառն գումար	Հաշվեկշ. արժեք
Պարտավորություններ							
Փոխառություններ	105.165	208.115	552.510	-	-	865.790	839.316
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	280	-		1.620		1.900	1.900
Total	105.445	208.115	552.510	1.620	-	867.690	841.216

Ժամկետայնության վերլուծությունը ֆինանսական պարտավորությունների գծով 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալն է.

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3 –ից 6 ամիս	6 –ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտա- հոսքի ընդհ. համա խառն գումար	Հաշվեկշ. արժեք
Պարտավորություններ							
Փոխառություններ	5.270	24.008	324.508	628.121	303.862	1.285.769	1.192.753
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	57	1.080		-		1.137	1.137
Total	5.327	25.088	324.508	628.121	303.862	1.286.906	1.193.890

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ ըստ իրենց ակնկալվող ժամկետայնության՝ 2015 թվականի սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ:

Հազար դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3 –ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22.882	-	-	-	-	-	22.882
Հաճախորդներին տրված վարկեր	115.701	219.740	396.441	323.643	825.051	-	1.880.576
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	243.350	243.350
Այլ ակտիվներ	368	77	7.738	-	-	3.785	11.968
Ընդամենը ակտիվներ	138.951	219.817	404.179	323.643	825.051	247.135	2.158.776
Պարտավորություններ							
Փոխառություններ	100.539	197.380	541.397	-	-	-	839.316
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	13	-	-	-	-	-	13
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-	-	1.938	1.938
Այլ առտուտակոտորություններ	2.685	-	1.620	-	-	-	4.305
Ընդամենը պարտավորություններ	103.237	197.380	543.017			1.938	845.572
Զուտ դիրք	35.714	22.437	(138.838)	323.643	825.051	245.197	1.313.204

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ ըստ իրենց ակնկալվող ժամկետայնության՝ 2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3 –ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30.200	-	-	-	-	-	30.200
Տեղաբաշխված ավանդներ	28	40.000	-	-	-	-	40.028
Հաճախորդներին տրված վարկեր	20.318	20.781	921.297	776.222	497.972	-	2.236.560
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	184.190	184.190
Այլ ակտիվներ	-	7.847	90	-	-	419	8.356
Ընդամենը ակտիվներ	50.546	68.628	921.387	776.222	497.972	184.609	2.499.334
Պարտավորություններ							
Փոխառություններ	5.270	-	890.568	296.915	-	-	1.192.753
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	13	-	5.196	-	-	-	5.209
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-	-	1.938	1.938
Այլ պարտավորություններ	2.492	1.080	-	-	-	-	3.572
Ընդամենը պարտավորություններ	7.775	1.080	895.764	296.915	-	1.938	1.203.472
Չուտ դիրք	42.771	67.548	25.623	479.307	497.972	182.671	1.295.862

16 Կապիտալի կառավարում

Ընկերության կապիտալի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից:

Ընկերությունը կապիտալ սահմանում է այն հոդվածները, որոնք օրենսդրական կանոնակարգերով սահմանվում են որպես կապիտալ վարկային կազմակերպությունների համար: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից կապիտալի նկատմամբ սահմանված ներկա պահանջի համաձայն վարկային կազմակերպությունները պետք է ունենան նվազագույնը 150,000 հազար դրամի կապիտալ: 2015 թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ Ընկերությունը բավարարել է կապիտալի նկատմամբ սահմանված պահանջի նվազագույն մակարդակը:

17 Պարտավորվածություններ

2015թ. սեպտեմբերի 30-ի և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի պարտավորվածություններ:

18 Պայմանական դեպքեր

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Ներկայումս Ընկերությունը չունի գույքի և հանրային պարտավորության գծով ապահովագրություն: Ընկերությունն ամբողջությամբ ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատման դեպքերից: Բանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Իրավական պարտավորություններ

Սովորական գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական գործի կողմ: Այնուամենայնիվ, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության ղեկավարությունը տեղյակ չէ որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող հայցերի մասին, որոնք կարող են էական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության վրա:

Հարկային օրենսդրության հակասություններ և երկիմաստություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների, և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և տարբեր կերպ են մեկնաբանվում տարբեր իրավասու մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել խիստ տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմինները խախտման կատարման տարվան անմիջապես հաջորդող երեք տարին լրանալուց հետո հայտնաբերած խախտումների դեպքում չեն կարող առաջադրել պարտավորություններ հարկերի, տուգանքների և տույժերի գծով:

Այս հանգամանքները կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել Հայաստանի Հանրապետությունում: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները Ընկերության ֆինանսական վիճակի համար կարող են լինել էական, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

19 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Վերահսկողություն

Ընկերության 100% բաժնետեր և վերջնական վերահսկող կողմ է հանդիսանում «Արցախի

	<u>30.09.2015թ..</u>		<u>31.12.2014թ.</u>	
	<i>Հազար դրամ</i>	<i>Միջին տոկոսադրույ ք</i>	<i>Հազար դրամ</i>	<i>Միջին տոկոսադրույ ք</i>
Ակտիվներ				
Տրամադրված փոխառություն «Արցախի ներդրումային հիմնադրամ»	597.122	10,00%	1.194.650	10,00%

Պարտավորություններ
Ներդրումային Հիմնադրամը»:

Ներգրավված փոխառություն «Արցախի ներդրումային հիմնադրամ»	246.000	10,00%	-	-
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք				
Տոկոսային եկամուտ	75.751	-	103.848	-
Տոկոսային ծախս	6.553	-	-	-

Գործարքներ ղեկավար անձնակազմի հետ

«Աշխատակիցների գծով ծախսեր» հոդվածում (ծանոթագրություն 6) ներառված ղեկավար անձնակազմի ընդհանուր վարձատրությունը 2015թ. սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ կազմել է 18.537 հազար դրամ (առ 30.09.2014՝ 15.445 հազար դրամ):

20 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Ինչպես պահանջվում է ՖՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտում» ստանդարտով, Ընկերությունն իրականացրել է իր ֆինանսական գործիքների գնահատումը, պարզելու համար ժամանակի և արժեքի սահմանափակումների ներքո նրանց իրական արժեքը բավարար արժանահավատությամբ որոշելու հնարավորությունը

Ընկերության գնահատմամբ իր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքներն էականորեն չեն տարբերվում դրանց հաշվեկշռային արժեքներից: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված արժեքները հաշվարկվում են՝ կիրառելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի տեխնիկական դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի հիման վրա և օգտագործելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ գործիքի հանդեպ կիրառելի զեղչման դրույքը:

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գումարը, որով վերը նշված ակտիվները կարող են փոխանակվել իրագել և պատրաստական կողմերի միջև «անկախ կողմերի միջև» գործարքում: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես իրացվելի՝ ակտիվների անմիջական վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման ժամանակ: